

Iskajna vsak letnik
in velja s poštno
uro in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
na eno leto K 4.—
na pol leta „ 2.—
na četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
opredeljeno v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Prejemniki katol. tis-
kovnega društva do-
ljujejo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOŠPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobje-
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 22.

V Mariboru, dne 28. maja 1903.

Tečaj XXXVII.

Nemiri na Jugoslovanskem.

Avstro-ogrška država nikdar ni lepo ravnala z nami Jugoslovani. Ogrska vlada je tlačila Hrvate, avstrijska vlada pa prezirala Slovence in primorske ter dalmatinske Hrvate. Kupa krivic, ki so jo nudili Ogrim, pa je priklopila v zadnjem času do vrhunca in ves narod na Hrvatskem je vstal, da se otrese ogrske nadvlade. Hrvati nočejo več velike večine davkov pošiljati na Ogrsko, doma pa stradati, oni si nočejo več dati vsiljevati nerazumljivega madjarskega jezika ter odpraviti hrvatskega. A ker izražajo tudi javno to svoje prepričanje, godi se jim jako slabo. Zavedni Hrvati se zapirajo v ječe, voditelji stavijo pred preki sod in obešajo na vislice.

Ban Khuen-Hedervary je oni mož, ki na Hrvatskem uresničuje mažarske naklepe in dela za gospodarski polom in narodno smrt hrvatskega ljudstva. Proti njemu se obrača ves gnjev, vsa srditost cele Hrvatske. Toda ban Khuen-Hedervary ima moč v rokah in za-to še ga nevolja hrvatskega ljudstva ni prekucnila z banskega prestola. Vestno skrbi za to, da na višjih mestih ne doznajo za pravi položaj v kraljevini, časniška poročila pa, ki govore o nemirih na Hrvatskem, proglašajo jednostavno izmišljenim.

Slovenci v Avstriji smo dolžni, da podpiramo svoje jugoslovanske brate na Hrvatskem v boju proti nasilstvu in krivicam. Saj nas veže s Hrvati enoista vera, narodnost in marsikatera doba iz prošle zgodovine. Jugoslovanski poslanci so s tega stališča v

državnem zboru že začeli delovati. V zbornici so z najnim predlogom in z vprašanji obračali pozornost na hrvatske dogodke. Star sovražnik Jugoslovancev ministrski predsednik jih je sicer zaradi tega že parkrat na jako nevljuden način zavračal ter neresnično poročal o hrvatskih nemirih, vendar javnost verjame poslancem in ne predsedniku dr. Körberju, ker vsakemu je očitno, da iz njega govori le sovraštvo do jugoslovanskega plemena.

Hrvatski poslanci iz Dalmacije in Istre so zaprosili, da smejo stopiti pred prestol cesarjev in mu razjasniti položaj na Hrvatskem. Toda ministrski predsednik dr. Körber tudi sedaj ni mogel potlačiti svoje strasti, postavil se je med cesarja in ljudske zastopnike ter dosegel, da hrvatski poslanci niso smeli pred cesarja. Kakor v zasmeh jim je te korake naznanil tudi v zbornici. Jugoslovanski državni poslanci pa so zopet pokazali, da so večinoma že prestari in preokorni za sedanje razburjene čase, zasmehovanje so vtaknili v žep ter se samo zagrozili, da bodo ministrskemu predsedniku že pokazali. Tako stori vaški fant, ki je bil tepen, a si ne upa udarcev vrniti. Jugoslovanski poslanci bi morali začeti po takem zasmehovalnem odgovoru obstrukcijo, edino obstrukcija bi bila umešten odgovor!

Tudi ljudstvo slovensko se je zbudilo vsled nečuvnih dogodkov na Hrvatskem, ono iskreno sočustvuje s svojimi rodnimi brati! Tržaški Slovenci so pokazali svoje sočutje s Hrvati na velikanskem shodu v

Trstu, kranjski Slovenci v Ljubljani, štajerski Slovenci pa se bodo zbrali dne 1. junija na ljudskem shodu pri Celju.

Jugoslovani, Slovenci in Hrvati, čutimo vedno bolj tuji jarem in za to kličemo skupno po svobodi in neodvisnosti!

Shod županov v Ormožu.

Ormož, dne 18. maja 1903.

Svaka sila do vremena! Pogubnemu pritisku pomore le organizovana branitev. Še nikoli ni bilo združenih toliko županov, svetovalecev in odbornikov v Ormožu, kakor dne 17. majnika t. l.

Združile so jih krivice, ki se jim gode od strani različnih oblastij, posebno v jezikovnem obziru. Ponižnost in potrpljenje sta priklopila do vrhunca in umevno je tedaj, da so prišli župani protestirati proti takim kričečim razmeram. Da je bil povod sestanku važen, videti je bilo že na obrazih udeležencev, kajti iz vseh obrazov odsevala je nekaka svečana resnoba in moška odločnost, lastnosti, ki se opazujejo le pri ljudeh, ki se zavedajo njim prizadetih krivic.

Dne 17. majnika t. l. vršil se je namreč v Ormožu v prostorih okrajnega zastopa prvi shod slovenskih županov ormoškega okraja. V pripravljalni in izvrševalni odbor za ta shod volili so se gg. Jožef Šinko, župan srediski kot načelnik ter župani Florijan Kuharič, Martin Stanič in Ivan Raušl kot udi.

Ta odbor je poklical vse slovenske župane ormoškega okraja na zgoraj omenjeni

Listek.

Hiša v gozdu.

(Resnična dogodba; poslovenil Iv. Vouk.)

V moji mladosti sem rad obiskoval hišo nekega prijatelja mojih starišev. Bila je ena najsrečnejših hiš, kolikor sem jih kedaj videl. Moji stariši so z njo živeli v najboljšem prijateljstvu in ker sem se bil tudi jaz oklenil svojih pajdašev iz njih hiše, smo bili pogostoma skupaj.

Najbolj priljubljena v celi rodbini in tudi daleč na okoli je bila stara ljubeznjiva gospa, katero so znanci imenovali navadno »stara mama«, tuje pa »gospa gozdarica«. Imela je kakih sedemdeset let, vendar je še bila živahna, gibčna; in vkljub svojim že belim lasem, je vzbujala povsod zanimanje.

Ko sem nekega večera prišel v to hišo, sem našel že »staro mamo« v živahnem pogovoru z dvema gospodoma. Jeden je bil mlad pravnik, drugi pa stari upokojeni stotnik. Pogovor je bil o ženskem pogumu in če se sme pogum prištevati k ženskim značajem.

Stara mama je rekla:

»O tem sodite potem, ko vam povem nek resničen dogodek, ako vas ž njim ne bom dolgočasila.«

To je bilo znamenje in od vseh strani

smo prosili staro mamo, naj nam to le pove. Omeniti moram, da je znala v resnici krasno pripovedovati.

Po kratkem molku začela je svojo povest tako-le:

»Dve uri hoda od mesta S. stoji, ali pravzaprav je stala, v zadnjem času preteklega stoletja v velikem gozdu lepa hiša, v kateri so prebivali gozdarji. Priprosta in snažna je tako ljubeznjivo molela iz zelenega smrečja in drugih dreves, da ti je veselja igralo oko, ako si jo zagledal.

Na severni strani je stalo veliko gospodarsko poslopje z lepem vrtom; južna stran jednonadstropne hiše je bila preraščena z vinsko trto. Ta trta je bila veselje in ponos gozdarja, dasi je dajala le malo in ne posebno okusnega grozdja.

V hiši so prebivali sami srečni ljudje. Anton Volčanec je bil mlad deček, sirota brez starišev, katerega je stari gozdar sprejel za učenca. Trdo se je godilo fantu pri strogem možu, predno je dospel do časti lovskega pomagača. Ker je bil vrl in marljiv mladenič, prikupil se je staremu gozdarju, da mu je ta zaupal vedno več.

Tako je teklo leto za letom. Stara gozdarica, vrla žena, je že davno umrla in nadomestovala jo je v gospodinjstvu edina hčerka Ivanka. Ko je zbolel njen oče, bil je

gozdarski pristav Volčanec prava pomoč oslabelemu gozdarju. Zvesto je spolnjeval vse dolžnosti, skrbno stražil gozd in hišo, a največje plačilo mu je bilo pohvala od strani očeta in pa prijazen nasmeš njegove hčerke.

Da, ta Ivanka! Kje na širokem svetu je bilo še tako dekle? Tako lepa in ljubeznjiva, tako razumna in pridna, tako nežna in dobra? Biseri so bile njene oči. Ubogi mladi Volčanec. Srce mu je kipele v prsih, ko je pogledal mlado deklico, vedoč, da mu ni možno doseči sreče, da se združi z njo za vedno.

Stari gozdar je sprevidel, kako stoji z mladima. Dolgo je premišljeval in prevdarjal, a nazadnje je spoznal, da ne najde boljšega in pridnejšega zeta. Nekega dne se je dogovoril z njim po domače, ter mu je dal roko svoje hčerke in obljubil, da dobi kakor njegov zet tudi njegovo službo. Kaj je odgovoril srečni mladenič, sklepa se lahko iz tega, da je za štiri tedne bila vesela poroka. Srečnejše dvojice od teh dveh bi našel težko pod solncem in dobri oče je užival za to veliko hvaležnost.

Škoda le, da se ni dolgo veselil sreče svojih otrok; za pol leta potem so ga pokopali in Ivanka se ni mogla utolažiti o izgubi ljubega očeta. Ščasoma se je tudi ona pomirila.

Anton je dobil službo svojega tasta in lepo, srečno življenje je cvetelo v hiši. Mar-